

ΕΝΑΣ ποιητής ανεπανάληπτος για το ποιητικό οίστρο γεννήθηκε την 1η Μάη του 1909 στην Μονεμβασιά της Λακωνίας. Ένας ποιητής ποταμός, Πλατύς και βαθύς. Τον βλέπουμε να κατηφορίζει κάθε Μάη από τις ρίζες της Ρωμιοσύνης και να αγκαλιάζει τη θάλασσα της Οικουμένης. Πετούμενα πουλιά οι λόγοι του να κελαηδούνε το τραγούδι του ανθρώπου. Με μια τρυφερή ευαισθησία και μια θαυραλέα συμπαράσταση. Με φλογέρα και με λύρα. Με σφιγμένη την καρδιά, με αετίσια τη ματιά. Στο κέντρο, το πρόσωπο. Με όλους μαζί και μόνο. Με μια θλίψη και μια αγερωχία. Ένας αδύναμος Δαβίδ, που βάλθηκε να νικά τους Γολιάθ. Σκαμμένο από τις κακουχίες και πάντα θαλερό. Ορθάνοιχτα μάτια να σπινθηροβολούν. Τον αντικρύζεις και θαρρείς σαν να βλέπεις κάποια αγιογραφία από εκείνους τους πρώτους Οσιομάρτυρες που θυμίζουν την μορφή του Χριστού, με το ένα χέρι να ευλογεί και με το άλλο να κρατάει το Ευαγγέλιο. Ακούς τη φωνή του να βγαίνει από τα βαθιά της ψυχής απαλή σαν χάδι και βαριά σαν την αλήθεια και ψυχανεμίζεται μαζί της με ένα τρέμισμα της δικής του καρδιάς. Δεν μπορεί να είναι άλλος από τον ποιητή της Ρωμιοσύνης, Γιάννη Ρίτσο.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ θεωρήθηκε και σήμερα λέγεται ως ο ποιητής της Ρωμιοσύνης. Τραγούδησε με πάθος και ομορφιά την ιστορική πορεία της Πατρίδας μας τα ηρωικά της κατορθώματα, την απλή ήσυχη οικογενειακή ζωή, τα κοινωνικά της προβλήματα και γενικά ότι έχει σχέση με την

Απόψεις

Γράφει η Δέσποινα Μπαχά

πατρίδα και τον φυσικό της περιγύρο. Ένας τόσο μέγιστος Ελληνολάτρης ποιητής δεν μπορούσε να μην ασχοληθεί και με το δράμα που έπληξε την μαρτυρική Κύπρο το 1974. Με το ποιητικό του έργο «Ύμνος και θρήνος για την Κύπρο» μας δίνει όλη τη φυσική ομορφιά, μα και τη δυστυχία που γνώρισε η Κύπρος, θρηνεί τα πά-

εθνοκτόνα σχέδιά τους, με μοναδικό τους όπλο την ανδρεία και την πίστη στον δίκαιο και ιερό αγώνα τους. Και δεν είναι τυχαίο που ο ποιητής την αποκαλεί Μάνα της Μάνας της, της Ελλάδας. Αυτό δεν είναι από τον ποιητή φραστικό σχήμα, αλλά ένα γεγονός επιβεβαιωμένο από τη ζωή και τη δράση του μαρτυρικού λαού της, ο ο-

Ο Ποιητής της Ρωμιοσύνης

θη της και υμνεί το αδούλωτο πνεύμα της, που είναι άρρηκτα δεμένο με το πνεύμα ολόκληρου του Ελληνισμού από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα και αγωνίζεται όχι μόνο για να επιβιώσει, αλλά και να μεγαλοουργήσει.

ΣΤΟ ΠΟΙΗΜΑ αυτό, που μελοποίησε ο μεγάλος μας μουσικοσυνθέτης Μίκης Θεοδωράκης, ο πόνος και η πίκρα με έντονη, όπως έντονη είναι και η εθνική περηφάνεια που διακατέχει τον ποιητή και κατ'επέκταση όλους τους Έλληνες, για το αγωνιστικό φρόνημα και τη γενναία δράση των Κυπρίων. Γιατί δεν είναι λίγο πράγμα μια χούφτα άνθρωποι να αντισταθούν στα συμφέροντα των ισχυρών της Γης και να εμποδίζουν τα

ποίος έγινε σύμβολο αγωνιστικότητας και λευτεριάς, αποφασιστικότητας και αυτοθυσίας. Ύμνος της ζωής, γιατί δεν υποκύπτει ούτε υποδουλώνεται το πνεύμα της και Θρήνος για τις συμφορές που έπαθε και εξακολουθεί να παθαίνει, καθώς και καμπάνα της Ανάστασης, δηλαδή καμπάνα μήνυμα Λευτεριάς.

NOMIZΩ όμως ο «Επιτάφιος» του Ρίτσου είναι ένα από τα ποιητικά του έργα, που είναι χτισμένο με τέτοια μέσα επικοινωνίας, ώστε μπορούν μόνο τους να υπαγορεύουν το μήνυμα. Όλα βέβαια τα ποιήματά του έχουν τα δικά τους μέσα επικοινωνίας για να υπαγορεύουν κάποιο μήνυμα, το γεγονός όμως και μόνο ότι ο ποιητής

διάλεξε ένα μοιρολόι, που είναι βασικά γυναικεία δουλειά ή γυναικείος ρόλος, για να μας μεταδώσει το μήνυμά του κάνει το ποίημα ιδιαίτερα ενδιαφέρον. Με λίγα λόγια, γιατί ο χώρος δεν μας επιτρέπει, το επίκεντρο του ενδιαφέροντος στον «Επιτάφιο» είναι η Μάνα που απευθυνόμενη με θρήνους στο νεκρό της γιό, που σκοτώθηκε σε διαδήλωση καπνεργατών, παραπονείται που δεν την ακούει, δεν την καταλαβαίνει και γενικά δεν αντιδρά στον ψυχικό της σπαραγμό για το χαμό του. Ο «Επιτάφιος» όμως δεν είναι απλώς ένα μοιρολόι για τον νεκρό γιό της, αλλά η τάση της εκδίκησης, «...Και ο κόμπος του λυγμού μας, δένεται κόμπος του σχοινοῦ, για το λαιμό του οχτροῦ μας», κορυφώνεται σε μια ιδεολογική επανάσταση. Βλέπουμε στο ποίημα αυτό τον αγώνα της Εργατικής Τάξης με αντισήκωμα τη ζωή τους για ένα κομμάτι ψωμί. Το ποίημα έχει επαναστατική διάθεση και σκοπό, απευθύνεται στις μάζες και κυρίως στην καταπιεσμένη εργατική τάξη. Αν και ο τίτλος του ποιήματος έχει την παραδοσιακή σημασία του «Επιτάφιου Θρήνου» της κηδείας του Χριστού, στην προκειμένη περίπτωση βλέπουμε πως μέσα από το θάνατο ανασταίνεται μια επανάσταση. Και για το έργο αυτό ο Γιάννης Ρίτσος τιμήθηκε με το βραβείο Λένιν.

ΤΟ ΤΕΡΑΣΤΙΟ έργο του Γιάννη Ρίτσου δεν έχει προηγούμενό του στα Ελληνικά Γράμματα. Είναι ένα ποιητικό αστέρι που έπεσε την 1η του Μάη στη Γη, για να τραγουδήσει με πάθος και ομορφιά την ιστορική πορεία και τα ηρωικά κατορθώματα της Ρωμιοσύνης.

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ ΠΡΟΣ ΑΓΚΥΡΑ:

“Σεβαστείτε το Οικουμενικό Πατριαρχείο και τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο”

Έκκληση προς την Τουρκική Κυβέρνηση να δείξει εμπράκτως τον σεβασμό της προς την πρωτόθρονη Εκκλησία της Ορθοδοξίας και τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο απήρθε ο κορυφαίος μουσικοσυνθέτης Μίκης Θεοδωράκης.

Σε μαγνητοσκοπημένο μήνυμά του που προβλήθηκε προχθες βράδυ με την ευκαιρία πρώτης συναυλίας που έδωσε στην Κωνσταντινούπολη, από την ίδρυσή της, η Λαϊκή Ορχήστρα «Μίκης Θεοδωράκης», ο ιδιαίτερα αγαπητός στην Τουρκία μουσικοσυνθέτης κάλεσε την Τουρκική ηγεσία να λάβει σοβαρά υπόψη της το ζήτημα του σεβασμού των θρησκευτικών ελευθεριών του Πατριαρχείου «εάν πράγματι θέλει να προχωρήσουμε σοβαρά και οριστικά στην επίλυση των διαφορών μας».

Στην συναυλία παρέστη ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος, Ιεράρχης του Θρόνου, η Γενική Πρόξενος

των ΗΠΑ στην Κωνσταντινούπολη, ο Πρόξενος της Ελλάδος στην Πόλη Νικόλαος Σαπουντζής, Άρχοντες του Πατριαρχείου, Έλληνες και Τούρκοι Ακαδημαϊκοί και ένα πολυπληθές κοινό από Ρωμιούς, Τούρκους αλλά και επισκέπτες από την Ελλάδα οι οποίοι με ενθουσιασμό άκουσαν τα τραγούδια και τις μουσικές του μεγάλου μουσικοσυνθέτη.

Η συναυλία πραγματοποιήθηκε στο Lutfi Kuvdar, αίθουσα “Anadolu”, υπό την αιγίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, στο πλαίσιο των εορτασμών για την Κωνσταντινούπολη ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης. Η Λαϊκή Ορχήστρα «Μίκης Θεοδωράκης» με την Νένα Βενετσάνου, την Καλλιόπη Βέττα, τον Δώρο Δημοσθένους και την Μαρία Βλάχου, ερμήνευσαν λυρικά τραγούδια από τους κύκλους τραγουδιών του συνθέτη και ταξίδεψαν το κοινό της Πόλης μέσα από γνώριμους ήχους και αγαπημένες μελωδίες.

Ακολουθεί το μήνυμα που απέστειλε ο Μίκης Θεοδωράκης:

Παναγιώτατε, Κυρίες και Κύριοι, Με την ευκαιρία της συναυλίας με έργα μου στην Κωνσταντινούπολη θα ήθελα να υποβάλω τα σέβη μου με τη βαθύτερη εκτίμησή μου και αγάπη μου προς τον Παναγιώτατο Πατριάρχη Βαρθολομαίο και να τον ευχηθώ νγεία και δύναμη στο δύσκολο έργο του.

Θα ήθελα, ακόμα, αφού ευχαριστήσω τους οργανωτές της σημερινής εκδήλωσης, Πόλις 2010 και Λυσοιστράτη, να στείλω ένα μήνυμα αγάπης και φιλίας στους φίλους μας Τούρκους, και ιδιαίτερα σ'εκείνους που πιστεύουν, όπως εγώ, στην ιστορική ανάγκη για την επίτευξη μιάς ισχυρής και μόνιμης φιλίας και συνεργασίας ανάμεσα στους δύο λαούς μας.

Ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους για το χτίσιμο αυτής της φιλίας είναι ο αμοιβαίος σεβασμός των μεγάλων αξιών του κάθε λαού, όπως εί-

να η πίστη στις εθνικές, ιστορικές, πολιτιστικές και θρησκευτικές του αξίες. Για εμάς, τους Έλληνες, η Ορθοδοξία αποτελεί μια κορυφαία μορφή και λειτουργία της εθνικής μας συνείδησης, τόσο πολυτιμής και ισχυρής, όσο η ίδια μας η Πατρίδα. Και γι'αυτό ας μου επιτραπεί να απευθύνω έκκληση ιδιαίτερα προς την Τουρκική Κυβέρνηση να λάβει σοβαρά υπόψη της αυτό το γεγονός, εάν πράγματι θέλει να προχωρήσουμε σοβαρά και οριστικά στην επίλυση των διαφορών μας, ξεκινώντας από τον έμπρακτο σεβασμό προς το Πατριαρχείο και τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο, που αποτελούν σύμβολα της Ελληνικής Ορθοδοξίας, με την οποί-

α, όπως είπα, είναι τόσο στενά δεμένος ο ελληνικός λαός.

Προχωρώντας άμεσα σ'αυτές τις συμβολικές πράξεις πρέπει να ξέρουν ότι βάζουν τα αληθινά θεμέλια για να προχωρήσουν, επιτέλους, οι χώρες μας στο επίπεδο εκείνο των σχέσεων που θα χαρίσει στους δύο λαούς μας μεγάλη νλικά οφέλη και, προπαντός, την ηθική διάσταση που θα μας κάνει όλους υπερήφανους, γιατί θα έχουμε τη δύναμη να ρίζουμε στα σκονάκια της ιστορίας όλα τα αρνητικά που μας χωρίζουν και να αναδείξουμε τα θετικά, που θα μας βοηθήσουν να προχωρήσουμε προς ένα κοινό φωτεινό μέλλον. Σας ευχαριστώ!